

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-2-10 (Devralma)
Karar Sayısı : 19-22/327-145
Karar Tarihi : 20.06.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN, Mehmet AYAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: İsmail Atalay YOLCU, Yunus Salih YİĞİT,
Muhammet Murat KARAKAYA

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Harris Corporation
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK,
Av. K. Korhan YILDIRIM, Av. Betül BAŞ ÇÖMLEKÇİ,
Av. Işkın Naz ALTINSOY
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Harris Corporation tarafından L3 Technologies, Inc.'nin tam kontrolünün devralınması işlemi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 08.04.2019 tarih ve 2513 sayı ile giren ve en son 20.05.2019 tarih, 3339 sayılı yazıyla tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 24.05.2019 tarih ve 2019-2-10/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu Kurulun 13.06.2019 tarihli toplantısında görüşülmüş, 19-21/303-Mİ sayı ile ek çalışma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca hazırlanan 19.06.2019 tarih ve 2019-2-10/BN sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konu işleme sunulan taahhütler çerçevesinde koşullu izin verilebileceği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Dosya konusu başvuruda Harris Corporation (HARRIS) tarafından, L3 Technologies Inc.'in (L3) tek kontrolünün devralınması işlemine izin verilmesi talep edilmektedir.

G.1. Taraflar

G.1.1. Harris Corporation (HARRIS)

- (5) Devralan HARRIS savunma, sivil yönetim ve ticari uygulamalar için ürün, sistem ve hizmetler sunan Florida merkezli uluslararası bir hava-uzay ve savunma sanayi şirkettir. Aşağıda sayılan üç alanda faaliyet göstermektedir:
 - Haberleşme Sistemleri: Bu iş kolu kapsamında gece görüşü [gece görüş cihazları (GGC) ve gece görüş teknolojilerinde kullanılan görüntü yoğunlaştırıcı tüpler (GYT)], taktik muhabere (el, sırt ve hava taktik telsizleri) ve kamu güvenliği ve profesyonel haberleşme sistemleri (KPGH) (taşınabilir telsizler, araç takip çözümleri, ses ve verilerin KPGH telsizlerinden ve KPGH telsizlerine yönlendirilmesi ve yönetilmesine izin veren anahtarlama sistemleri) sağlanmaktadır.

- Elektronik Sistemler: Sivil ve askeri havacılık ve diğer müşteriler için kritik görevlere ilişkin haberleşme sistemlerinin yanı sıra, elektronik harp, hava elektroniği ve komuta, kontrol, muhabere, bilgisayar, istihbarat, gözetim ve keşif çözümleri sağlamaktadır.
 - Uzay ve İstihbarat Sistemleri: İstihbarat, uzay savunma, jeo-uzamsal çözümler, tam yeryüzü gözlemi, evren keşif, konumlandırma, seyrüsefer ve zamanlama ve çevresel çözümler sağlamaktadır.
- (6) HARRIS Türkiye cirosunun yaklaşık %(.....)'ını "Elektronik Sistemler" kapsamında elektronik harp çözümleri, havacılık elektronik sistemleri ve ürünleri, haberleşme sistem ve ürünleri satışından; %(.....)'ını "Haberleşme Sistemleri" kapsamında kara haberleşmesinde kullanılmak üzere taktik telsizler ve gece görüşü ürünlerinin satışından; %(.....)'den azını ise "Uzay ve İstihbarat Sistemleri" kapsamında jeo-uzamsal ürünler için görüntü ve veri toplama ürünleri ve hizmetleri satışından sağlamaktadır. Türkiye'de herhangi bir üretim tesisi bulunmamaktadır.

G.1.2. L3 Technologies, Inc. (L3)

- (7) Devredilen L3, askeri kuruluşlar ile ulusal güvenlik ve ticari havacılık alanında faaliyet gösteren müşterilerine istihbarat, gözetim, keşif, muhabere ve elektronik sistemler sağlayan New York merkezli uluslararası bir hava-uzay ve savunma sistemleri şirkettir. L3'ün küresel faaliyetleri üç başlık altında sınıflandırılabilir:
- İstihbarat, Gözetim ve Keşif (İGK) Sistemleri: Bu faaliyet alanı içerisinde hava taşıma, asker, uzay ve kara platformları için geniş çapta sensör sistemleri, hava araçlarına ilişkin özel görev ve idame hizmetleri sağlanmaktadır. Bu başlık ayrıntılı olarak İGK sistemleri; gelişmiş komuta kontrol, istihbarat, gözetim ve keşif sistemleri, entegre kara sistemleri (hedefleme ve aydınlatma sistemleri, GYT'ler, termal görüntüleme sistemleri ve detektörleri, gece görüşü ve füzyon gözlükleri, hassas hedefleme, kablosuz arabağlantısallık ile ilgili geniş çapta teknoloji ürün ve hizmetleri), istihbarat ve görev sistemleri, keşif görevi sistemleri, uzay ve sensör sistemleri, gözlem ve vuruş sistemleri, taktik görev sistemleri ve özel programları içermektedir.
 - İletişim ve Ağ Bağlantısı Sistemleri: Ağ bağlantısı ve iletişim sistemleri, güvenli haberleşme ürünleri, radyo frekans bileşenleri, uydu haberleşme terminalleri, entegre denizcilik sistemleri ile uzay, mikrodalga ve uzaktan ölçme ürünleri sağlamaktadır.
 - Elektronik Sistemler: Uçak simülasyonu ve eğitimi, kokpit hava elektroniği, havaalanı güvenliği, hassas hedef karşılama silahları ve sistemleri pazarlarına ürün ve hizmet sağlanmaktadır.
- (8) L3 Türkiye cirosunun yaklaşık %(.....)'ünü "İGK Sistemleri" kapsamında hava elektroniği ürün ve hizmetleri ile gece görüşü (görüntü yoğunlaştırıcı cihazlar, termal gece görüş teknolojisine sahip cihazlar ve füzyon gece görüşü cihazları) satışından; yaklaşık %(.....)'ini "İletişim ve Ağ Bağlantısı Sistemleri" kapsamında daldırma sonarları, görüntüleme ve tespit sistemleri, haberleşme sistemleri ve RF parçaları gibi entegre denizcilik sistemleri satışından; yaklaşık %(.....)'ini ise "Elektronik Sistemler" kapsamında hava elektroniği ürünleri ve güvenlik ve tespit etme sistemleri satışından elde etmektedir. L3'ün Türkiye'de üretim faaliyeti bulunmamakta, satışlarını Aydın Yazılım ve Elektronik Sanayi A.Ş., Fotoniks Askeri Elektronik ve Elektro Optik Sistemleri San. ve Tic. A.Ş. ve Aktem Elektrik Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. unvanlı distribütörleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

G.2. Pazar Hakkında Genel Bilgiler

- (9) İlgili işlem sonucu küresel ölçekte faaliyet gösteren iki savunma sanayii şirketi bir araya gelecektir. Savunma sanayii sektörü kara, deniz, hava ve uzayda kullanılmak üzere tasarlanmış askeri silah ve sistemlerin üretimi, satışı ve satış sonrası hizmetlerini kapsamaktadır. Sektör, çok sayıda büyük rakibin bulunması, endüstrinin teknolojik gelişmelere, inovasyona, Ar-Ge'ye duyarlı olması, talep tarafında genellikle alıcı ülkelerin savunma güçlerinin bulunmasına bağlı olarak alıcı gücünün yüksek olması sebepleriyle rekabetçi yapıya sahiptir.
- (10) Öte yandan alıcıların ilgili ülkelerdeki kamu otoriteleri olması ve söz konusu alımları büyük çoğunlukla ihale yöntemiyle yapmaları, ilgili pazarda geniş ölçüde "ihale pazarı" kriterlerini geçerli hale getirmekte; ihale aşamasındaki rekabet önem kazanmakta ve pazar payları genel itibarıyla bu kapsamda şekillenmekte; yıllar itibarıyla ciddi farklılıklar gösterebilmektedir.
- (11) Ülkemizde de bu duruma paralel olarak savunma sanayi ürünleri ve teknolojilerinin tek ve en büyük alıcısının Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) olması dolayısıyla TSK'nın açacağı ihaleyi kazanan teşebbüs bu alanda pazar gücü elde etmektedir. Ancak pazarın özellikleri bu yönde olmakla birlikte, bu özelliklerin her ürüne ne ölçüde yansıtıldığının irdelenmesi gereklidir.
- (12) Başvuru konusu işlem, savunma sanayi kapsamındaki birçok ürünü ilgilendirmekle birlikte, tarafların faaliyetleri kapsamında örtüşme ihtimali bakımından gece görüşü cihazları (GGC) ve hizmetleri ön plana çıkmaktadır. Tarafların faaliyet alanlarına bakıldığında L3'ün ülkemizde GGC satışı alanında faal olduğu görülmektedir. HARRIS'in ülkemizdeki faaliyet alanı görüntü yoğunlaştırıcı tüpler (GYT) satışı olmakla birlikte 2016 yılında cüzi miktarda GGC satışı bulunmakta olup ilgili satışlarına son verdiği belirtilmiştir.
- (13) GGC düşük ışıklı ve tamamen karanlık ortamlarda kullanıcılara iyileştirilmiş görüş sağlayan opto-elektrik aygıtlardır. Genellikle askeri kuruluşlarda, kolluk kuvvetlerinde, seyrüseferde ve avcılıkta kullanılmaktadır. GGC genel olarak görüntü yoğunlaştırma teknolojisine dayanmaktadır. Görüntü yoğunlaştırma teknolojisi, görünür ortam ışığı ile yakın kızılötesi ışığın görüntü yoğunlaştırıcı tüpler yardımıyla artırılması ile çalışmaktadır. GYT ise GGC üretiminde kullanılmaktadır. Bu bakımdan GYT'ler, GGC üretiminde kullanılan bir teknoloji, bir girdi konumundadır. Bu bağlamda HARRIS'in Türkiye pazarında GYT satışının bulunması, L3'ün ise Türkiye pazarında GGC satışının bulunması dolayısıyla taraflar arasında dikey bir örtüşme olduğu anlaşılmaktadır.
- (14) Dosya kapsamında kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmamıştır. İlgili coğrafi pazar ise Türkiye olarak belirlenmiştir.

G.3. Değerlendirme

- (15) Bildirime konu işlem, L3'ün kontrol yapısında kalıcı değişiklik meydana getireceğinden, 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralmadır. Ayrıca, tarafların cirolarının anılan Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen eşikleri aşması nedeniyle işlemin izne tabi olduğu anlaşılmıştır.
- (16) Yukarıda yer verilen bilgilerden anlaşıldığı üzere, devralan HARRIS ve devre konu L3'ün faaliyetleri arasında Türkiye'de dikey bir örtüşme söz konusudur. Aşağıdaki

tablolarda örtüşen pazarlarda tarafların ve rakiplerinin pazar paylarına yer verilmektedir:

Tablo 1: GYT Pazarında İşlem Tarafları ve Rakiplere İlişkin Pazar Payı Bilgisi

Şirket	2018		2017		2016	
	Satışlar (ABD Doları)	Pazar Payı (%)	Satışlar (ABD Doları)	Pazar Payı (%)	Satışlar (ABD Doları)	Pazar Payı (%)
HARRIS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
L3	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Photonis Technologies S.A.S.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aselsan A.Ş. (ASELSAN)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	19.677.864	100	4.444.850	100	4.675.654	100

Kaynak: Bildirim Formu

Tablo 2: GGC Pazarında İşlem Tarafları ve Rakiplere İlişkin Pazar Payı Bilgisi

Şirket	2018		2017		2016	
	Satışlar (ABD Doları)	Pazar Payı (%)	Satışlar (ABD Doları)	Pazar Payı (%)	Satışlar (ABD Doları)	Pazar Payı (%)
HARRIS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
L3	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ASELSAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	18.982.999	100	20.632.334	~100	25.712.723	100

Kaynak: Bildirim Formu

- (17) Tablo 1 ve Tablo 2’de görüldüğü üzere HARRIS’in GYT pazarında, %(.....) oranında, kayda değer bir pazar payı mevcuttur. Ancak, bir önceki yıl (2017) pazar payının %(.....) olduğu görülmektedir. 2018 yılındaki artışın nedeni, yukarıda da belirtildiği üzere, pazarın genel olarak ihale pazarı özelliklerine sahip olması ve o yıl açılan ihaleyi anılan teşebbüsün kazanmasıdır. GYT alanında faaliyet göstermeyen L3 ise benzer şekilde GGC alanında 2018 yılı için %(.....) pazar payına sahip olmakla birlikte bu pay yıllara göre düşüş eğilimindedir.
- (18) Bildirim Formunda HARRIS’in gece görüşü alanındaki (GGC ve GYT’yi kapsayacak şekilde) faaliyetlerinin tamamıyla elden çıkarılacağı ve bu kapsamda Elbit Systems of America, LLC (ELBIT) ile aralarında satın almaya ilişkin nihai bir anlaşma imzalandığı belirtilmiş ve bu işleme ilişkin Birleşme/Devralma İşlemlerinde Rekabet Kurumunca Kabul Edilebilir Çözümlere İlişkin Kılavuz (Kılavuz) esas alınarak bir taahhüt metni sunulmuştur. Taraflarca ilgili işleme ilişkin Avrupa Komisyonuna da taahhüt verildiği de belirtilmiştir.

(19) Kurum kayıtlarına 20.05.2019 tarih ve 3339 sayı ile intikal eden, taahhütlere ilişkin yazıda özetle;

- Tarafların işlemin hiçbir pazar tanımı ya da rekabet hukuku teorisi açısından kayda değer hiçbir rekabetçi endişe yaratacağını düşünmedikleri, ancak işlemin ertelenmiş olmasından kaynaklanan zaman baskısı sebebiyle bir taahhüt paketinin sunulmasına karar verildiği, taahhüdün işlemde kaynaklanan dikey örtüşmeyi tamamen ortadan kaldıran bir elden çıkarma işlemi içerdiği,
- HARRIS'in söz konusu taahhüt kapsamında, GGC faaliyetlerini bütünüyle ELBIT'e devretmek suretiyle elden çıkaracağı,
- Elden çıkarma işlemi neticesinde, rekabet hukuku endişelerinin giderildiği görüşünde oldukları,
- ELBIT'in küresel anlamda hava, kara ve deniz sistemleri ile savunma, ulusal güvenlik ve ticari operasyonlar dâhil olmak üzere geniş bir portföyde ürünler geliştirmekte ve sağlamakta olduğu ve elektro-optik faaliyetleri kapsamında küresel ölçekte gece görüşü pazarlarında faaliyet gösterdiği, bu kapsamda Kılavuz'da uygun alıcılara ilişkin sıralanan tüm koşulları karşıladığı,

ifade edilmiştir.

(20) Son olarak pazardaki önemli aktörler Savunma Sanayi Başkanlığı (SSB) ve ASELSAN yetkilileri ile görüşülmüştür. Dosya mevcudu bilgilerden, GGC'leri yoğunlukla kullanan askeri birimlerin Kara Kuvvet Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Özel Kuvvetler olduğu anlaşılmıştır. (.....).

(21) Taahhüt dolayısıyla, (.....).

(22) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde; bildirim konu işlem kapsamında sunulan taahhütlerin tarafların Türkiye'deki faaliyetleri bakımından örtüşmeyi ortadan kaldırdığı, işlemin bu kapsamda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte herhangi bir pazarda hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

(23) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna;
- Rekabet Kurumu kayıtlarına 20.05.2019 tarih ve 3339 sayı ile giren taahhütler çerçevesinde işleme koşullu izin verilmesine

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.